

Capoeira'nın Sosyalleşmeye Etkisinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Serkan Hacıcaferoğlu¹, Burhanettin Hacıcaferoğlu², Recep Fatih Kayhan³, Güngör Doğanay⁴

Özet

Amaç: Bu araştırma capoeira'nın sporcular üzerindeki sosyal bütünleşmesine olan katkı düzeyini bazı demografik değişkenler açısından belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Yöntem: Tarama yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmanın örneklemini tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilmiş gönüllü 86'sı erkek, 49'u kadın olmak üzere 135 sporcu oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yılmaz, Karlı ve Yetim, (2006) tarafından hazırlanan ve yedi alt boyuttan oluşan 'Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesinde verilerin normal dağılıma uygunluğu için Kolmogorov Smirnov testinden yararlanılmış ve verilerin normal dağılım izlediği görülmüştür. Bu nedenle araştırmada parametrik olmayan testler Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi analizi sonucunda anlamlı farklılık bulunan grupların ikili karşılaştırılmasında çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni düzeltmesi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda sporcuların ölçeğe verdikleri yanıtlardan hareketle, örneklemdaki sporcuların capoeira sporuna katılımlarıyla sosyal beceri algılarının elde ettikleri tüm alt boyutlarda birbirine yakın puanlarda olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Erkek ve kadın sporcular arasında capoeiranın sosyalleşmeye etkisinde istatistiksel olarak bir anlamlılık bulunamamıştır. Capoeira'nın, 27 yaş ve üzeri sporcular da sosyalleşme etkisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlar: İçerisinde müzik, ritim ve sportif hareketlerin birçok bölümlerini barındıran capoeira spor dalına katılan sporcuların sosyal beceri algılarının tüm alt boyutlarda sıra ortalamalarının yüksek puanlarda olduğu tespit edilmiştir. Capoeira yapan bireylerin sosyalleşme düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumda spor aktivitelerinin bireylerin sosyal bütünleşme düzeylerini etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Capoeira,
Sosyalleşme,
Sporcu,
Sosyal Bütünleşme,

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 26.07.2017

Kabul Tarihi: 29.12.2017

Online Yayın Tarihi: 30.12.2017

DOI: 10.18826/useeabd.331045

Examining the Effect of Capoeira on Socialization in Terms of Some Variables

Abstract

Aim This study was conducted in order to determine the level of contribution of capoeira to the social integration of athletes according to some demographic variables.

Materials and Methods: A total of 135 volunteer athletes, 86 of which were male and 49 of which were female were selected by random sampling method using the general screening method of the screening methods. In order to collect the necessary data in the research, the 'Social Integration Scale' was used in the sport which was prepared by Yılmaz, Karlı and Yetim, (2006) and consisted of seven sub-dimensions. Kolmogorov Smirnov test was used for the normal distribution of data in the analysis of data in the study. It was observed that the data did not follow a normal distribution in response to the outcome and Mann-Whitney U Test and Kruskal-Wallis H test were used in our study. Bonferroni correction from multiple comparison tests was used in the binary comparison of groups with significant differences as a result of Kruskal-Wallis H test analysis.

Results: The results of the study show that the athletes in the sample have positive scores in all the subscales of social skills perceptions with their participation in capoeira sport. There was no statistically significant effect of capoeira on socializing between male and female athletes. At ages 27 and over, it was detected that the socializing effect of athletes was higher than that of other age groups.

Conclusion: According to the findings, athletes who participated in the capoeira sports branch which has many parts of the music, rhythm and sports movements had high scores of social skills perceptions in all sub-dimensions. It can be said that the level of socialization of individuals who are in Capoeira sport is high. In this case, it shows that sports activities affect the level of social integration of the individuals.

Keywords

Capoeira,
Socialization,
Athletes,
Social Integration,

Article Info

Received: 26.07.2017

Accepted: 29.12.2017

Online Published: 30.12.2017

DOI: 10.18826/useeabd.331045

The role and contributions of each authors as in the section of IJSETS Writing Rules "Criteria for Authorship" is reported that: **1. Author:** Contributions to the conception or design of the paper, writing of the paper and final approval of the version to be published paper; **2. Author:** Data collection, preparation of the paper according to rules of the journal, final approval of the version to be published paper; **3. Author:** Contributions to the conception or design of the paper and final approval of the version to be published paper; **4. Author:** Statistical analysis, interpretation of the data and final approval of the version to be published paper

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rize/Türkiye, serkan.hacicaferoglu@erdogan.edu.tr

²Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Antalya/Türkiye, hburhan-61@hotmail.com

³Corresponding Author: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rize/Türkiye, fatihkayhan8@hotmail.com

⁴Okul Sporları Federasyonları, Ankara/Türkiye, karrof@gmail.com

GİRİŞ

Son yıllarda, günlük yaşantımızda çok sık kullanılan sosyalleşme terimi popüler kültürde yerini almıştır. Sosyalleşme bireyin doğumundan itibaren toplum üyeliğini kazanması aşamasında kendinden beklenen uygun rol ve normlardan haberdar olması, toplumun örf, adet ve geleneklerini öğrenmek ve o toplumun kural olarak benimsenmiş değerlerine ve kültürüne uygun davranışlar sergilemeye çalışması sürecidir (Erkal, 2006).

Bu süreç içerisindeki sosyalleşme araçları aile, oyun ve arkadaş grupları, okul ve öğretmen, komşu, iş yeri, kulüpler, dernekler, politik gruplar, dini cemaatler ve cami, sanat faaliyetleri ve kitle iletişim araçlarıdır (Özğüven, 1996). Yine de bu sosyalleşme araçları içerisinde bireyin diğer insanlarla etkileşimi sonucu oluşan psiko-sosyal öğrenmenin olması gerekir. Birey bu öğrenmeler doğrultusunda sosyal yaşama uyumu etkin biçimde öğrenir (Özdiñç, 2005). Bireyin bir cemiyette maddi ve manevi kültür unsurlarının bir araya gelerek bir mana ifade edecek ve işleyen bir bütün meydana getirecek tarzda birbirlerini tamamlamaları sosyal bütünlük olgusunun gelişmesinde önemlidir (Alpman, 2001).

Günümüzde sportif etkinlikler ile insan yaşamı birbirinden ayrılmaz bir bütün haline geldiği, bilinçli ve sistemli yapılan spor etkinliklerinin insanın tüm yaşamı boyunca sağlıklı, uyumlu, başarılı ve mutlu olmasında, moral gücünün yüksek tutulmasında önemli bir rol oynamaktadır (Ölmez, 2010). Spor, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi ve böylece çağdaş toplumların yaratılmasında önemli bir araçtır. Özellikle, çocuklar ve gençlerin beden ve ruhen sağlıklı, sosyal yönden gelişmiş birer kişilik kazanmalarına katkı sağlarken, beşerî münasebetlerinin daha düzgün, çevrelerine örnek bir insan olarak yetişmesinde büyük katkılar sağlar (Yetim, 2005).

Son zamanlarda popüler sportif etkinlikler içerisinde yer alan capoeira; dövüş, dans, müzik ve akrobatik hareketleri bünyesinde taşıyan dövüş ve savunma sanatı olarak tanımlanmaktadır. Capoeira ilk olarak Afrika siyahi insanların kültürlerinden ortaya çıkmış ve kölelik dönemleri içerisinde gizlice gelişerek ölümcül bir dövüş stili haline gelen bu spor dalı, kölelerin yer değiştirme süreci içerisinde Brezilya'ya taşınmıştır. Brezilya'da yetişen çok sayıda eğitmen farklı ülkelere yayılarak capoeira meraklılarına bu kültürü öğretmişler ve günümüzde de öğretmeye devam etmektedirler. Zaman içerisinde bu sporun amacı dışında kullanılması ve şiddet yönünün ağır basması nedeniyle, 1932 yılına kadar yasaklandığı görülmektedir. 1932 yılında ise bu spor dalı resmileşerek federe haline gelmiştir. Federe olmasından sonra capoeira hızlı bir şekilde gelişmiş ve içerisine yeni stiller alarak bugünkü modern halini almıştır. Diğer savunma sporlarından farklı olan capoeiranın en önemli özelliği müzik eşliğinde yapılması ve oyunun şeklini müziğin belirlemesidir. Türkiye'de ilk olarak profesyonel anlamda 2001 yılında alınan eğitimlerde; saldırı, savunma, teknik hareketler, müzik ve capoeira felsefesinin verildiği, bu eğitimler sonrasında ise gerçek anlamda antrenörüyle, antrenman programı ve felsefesiyle düzenli bir şekilde eğitim verilmeye başlanmıştır (Doğanay, 2017).

Capoeiranın güç, denge, esneklik ve kardiyo gelişimi gibi fiziksel faydalarının yanı sıra sosyal faydalar açısından sporculara ne tür kazanımlar sağladığını açıklayan araştırma bulunmamaktadır. Yeni insanlarla tanışma, farklı kültür öğrenme, güven kazanma ve yeni dil öğrenme gibi faydaları bulunan capoeiranın sosyalleşmeye olan katkısının ortaya konulması bu sporun gelişimi ve yaygınlaşması için büyük önem taşımaktadır. Yukarıdaki bilgiler ışığında bu araştırmanın amacı, capoeira'nın sporcular üzerinde sosyal bütünlük kazanmalarına olan katkı düzeyini bazı demografik değişkenler açısından belirlemektir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, "çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir" (Karasar, 2015).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın alışma evrenini Samsun ilindeki capoeira kulüplerinde bulunan sporcular oluştururken, örnekleme kolayda örnekleme metodu ile belirlenmiştir. Çalışmada gönüllü olarak yer alan katılımcılarını 86'sı erkek, 49'u kadın olmak üzere 135 sporcu oluşturmuştur. Ölçme araçları araştırmacı tarafından, sporcuların antrenman zamanlarının boş zaman dilimlerinde gönüllü sporculara uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması sürecinde sporculara cinsiyet, yaş, eğitim ve bu spor dalını tekrar etme durumları gibi demografik özelliklerinin belirlemeye yönelik bir kişisel bilgi formu ve sporda sosyal bütünleşmelerini ölçmek amacıyla 'Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği' kullanılmıştır. Yılmaz ve diğerleri, (2006) tarafından hazırlanan ve kişisel gelişim (7 madde), sosyalleşme (7 madde), fiziksel fayda (5 madde), bütünleşme (4 madde), duygusal gelişim (2 madde), psikolojik gelişim (4 madde), ve ahlaki gelişim (3 madde) gibi yedi alt boyut ve 32 maddeden oluşan ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,917 olarak hesaplanmıştır. Bu alışma için ölçeğin güvenilirlik katsayısı .914 olarak bulunmuştur. Ölçek, çeşitli sosyal bütünleşme düzeylerini (5) Tamamen Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (2) Katılmıyorum, (1) Hiç Katılmıyorum şeklinde sıralayarak, beşli likert türünde belirlemeyi amaçlamıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, sporda sosyal bütünleşme durumunun olumlu olduğunu ifade etmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen değişkenler SPSS 20 (Statistical Package for Social Sciences) programı aracılığıyla depolanmış ve ilgili istatistik yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek değişkenlerinin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi kullanılarak belirlenmiştir. ıkan sonuç karşısında değişkenlerin normal bir dağılım izlemediği görülmüş ve araştırmamızda Mann-Whitney U Testi ile Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi analizi sonucunda anlamlı farklılık bulunan grupların ikili karşılaştırılmasında çoklu karşılaştırma testlerinden Bonferroni düzeltilmesi testi kullanılmıştır. İstatistiki açıdan anlamlılık derecesi Alpha (α) yanılma düzeyi ise $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Dağılımlardan elde edilen sonuçlar tablolar haline getirilmiş ve bulgular yorumlanarak gerekli çözüm önerileri getirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan sporculardan elde edilen verilere ve bu verilere ilişkin istatistiki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	Erkek Medyan (25-75 Persantil)	Kadın Medyan (25-75 Persantil)	P
Kişisel Gelişim Boyutu	4,57 (4,00-4,86)	4,42 (3,93-4,79)	0,33
Sosyalleşme Boyutu	4,57 (4,29-4,89)	4,57 (4,29-5,00)	0,96
Fiziksel Fayda Boyutu	4,80 (4,40-5,00)	4,60 (4,50-5,00)	0,32
Bütünleşme Boyutu	5,00 (4,50-5,00)	4,75 (4,13-5,00)	0,34
Psikolojik Gelişim Boyutu	4,75 (4,00-5,00)	4,50 (4,13-5,00)	0,65
Ahlaki Gelişim Boyutu	4,33 (3,67-5,00)	4,33 (3,67-5,00)	0,98
Duygusal Gelişim Boyutu	4,50 (4,00-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	0,79

Örneklemdaki katılımcıların ölçeğin tüm alt boyutlarında kadın sporcular ile erkek sporcuların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır. Dolayısıyla erkek ve kadın sporcuların capoeira ile hissettikleri sosyal bütünlük algı durumlarının birbirine yakın puanlarda olduğu, buna karşın sıra ortalamalarına bakıldığında erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünlük hissettikleri söylenebilir.

Tablo 2. Yaş değişkenine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	a)12-14 yaş (n=10) Medyan (25-75 Persantil)	b)15-17 yaş (n=17) Medyan (25-75 Persantil)	c)18-22 yaş (n=58) Medyan (25-75 Persantil)	d)23-26 yaş (n=25) Medyan (25-75 Persantil)	e)27 ve üzeri yaş (n=25) Medyan (25-75 Persantil)	p	Grup	p	Grup	p
Kişisel Gelişim Boyutu	4,57 (4,36-5,00)	4,57 (4,14-4,86)	4,21 (3,86-4,57)	4,42 (3,79-4,93)	4,86 (4,21-5,00)	0,01	a-b	0,74	b-d	0,49
							a-c	0,02	b-e	0,26
							a-d	0,26	c-d	0,32
							a-e	0,67	c-e	0,00
							b-c	0,03	d-e	0,13
Sosyalleşme Boyutu	4,64 (4,29-5,00)	4,57 (4,43-4,86)	4,57 (4,14-4,86)	4,42 (4,00-4,93)	4,86 (4,43-5,00)	0,19				
Fiziksel Fayda Boyutu	4,70 (4,55-5,00)	4,80 (4,40-5,00)	4,60 (4,40-5,00)	4,60 (4,40-5,00)	5,00 (4,70-5,00)	0,19				
Bütünleşme Boyutu	5,00 (4,63-5,00)	4,75 (4,25-5,00)	4,75 (4,44-5,00)	4,75 (4,00-5,00)	5,00 (4,75-5,00)	0,36				
Psikolojik Gelişim Boyutu	4,88 (4,25-5,00)	4,50 (4,13-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	5,00 (4,63-5,00)	0,04	a-b	0,28	b-d	0,91
							a-c	0,07	b-e	0,08
							a-d	0,23	c-d	0,49
							a-e	0,87	c-e	0,00
							b-c	0,45	d-e	0,07
Ahlaki Gelişim Boyutu	4,83 (4,33-5,00)	4,66 (4,33-5,00)	4,00 (3,33-4,66)	4,33 (3,67-5,00)	4,67 (4,17-4,50)	0,01	a-b	0,30	b-d	0,17
							a-c	0,01	b-e	0,74
							a-d	0,05	c-d	0,01
							a-e	0,46	c-e	0,49
							b-c	0,03	d-e	0,10
Duygusal Gelişim Boyutu	5,00 (3,50-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	4,50 (3,5-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	5,00 (4,50-5,00)	0,46				

Yaş değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme ve duygusal gelişim alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p>0,05$), kişisel gelişim, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu ($p<0,05$) saptanmıştır. Anlamlı farklılık bulunan boyutların ikili karşılaştırılmasında kullanılan Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda kişisel ve psikolojik gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre 27 yaş ve üzerinde olan katılımcıların 18-22 yaş grubunda olan katılımcılara göre, ahlaki gelişim alt boyutunda bulunan 23-26 yaş grubunda olan katılımcıların 18-22 yaş grubunda olan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları söylenebilir. Bu durumda kişisel, psikolojik ve ahlaki gelişim alt boyutlarındaki anlamlı derecelendirme bu gruplar arasındaki farklılıktan kaynaklanmıştır.

Tablo 3. Eğitim düzeyine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	a) İlköğretim (n=11) Medyan (25-75 Persantil)	b) Ortaöğretim (n=30) Medyan (25-75 Persantil)	c) Lisans (n=79) Medyan (25-75 Persantil)	d) Lisansüstü (n=15) Medyan (25-75 Persantil)	p	Grup	p	Grup	p
Kişisel Gelişim Boyutu	4,71 (4,42-5,00)	4,57 (3,96-4,86)	4,29 (3,86-4,71)	4,71 (4,14-5,00)	0,03	a-b	0,09	b-c	0,40
						a-c	0,02	b-d	0,13
						a-d	0,61	c-d	0,05
Sosyalleşme Boyutu	5,00 (4,57-5,00)	4,57 (4,29-4,86)	4,57 (4,14-4,86)	4,71 (4,43-5,00)	0,11				
Fiziksel Fayda Boyutu	5,00 (4,60-5,00)	4,80 (4,40-5,00)	4,80 (4,40-5,00)	4,80 (4,60-5,00)	0,64				
Bütünleşme Boyutu	5,00 (4,25-5,00)	4,88 (4,50-5,00)	4,75 (4,25-5,00)	5,00 (4,75-5,00)	0,36				
Psikolojik Gelişim Boyutu	5,00 (4,25-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	5,00 (4,75-5,00)	0,00	a-b	0,06	b-c	0,87
						a-c	0,02	b-d	0,01
						a-d	0,95	c-d	0,00
Ahlaki Gelişim Boyutu	5,00 (4,67-5,00)	4,50 (4,00-4,75)	4,33 (3,67-5,00)	4,67 (4,33-5,00)	0,01	a-b	0,02	b-c	0,27
						a-c	0,00	b-d	0,22
						a-d	0,20	c-d	0,04
Duygusal Gelişim Boyutu	5,00 (5,00-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	5,00 (4,50-5,00)	0,02	a-b	0,09	b-c	0,49
						a-c	0,04	b-d	0,03
						a-d	0,78	c-d	0,01

Eğitim değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda ve bütünleşme boyutu alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p>0,05$), kişisel gelişim, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu ($p<0,05$) saptanmıştır. Anlamlı farklılık bulunan boyutların ikili karşılaştırılmasında kullanılan Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda psikolojik gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre lisansüstü eğitim alan katılımcıların ortaöğretim ve lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılara göre, ahlaki gelişim alt boyutunda ise ilköğretim düzeyinde eğitim alan

katılımcıların lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları söylenebilir. Bu bağlamda psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutlarındaki anlamlı derecelendirme bu gruplar arasındaki farklılıktan kaynaklanmıştır. Buna karşın kişisel ve duygusal gelişim alt boyutları içerisindeki gruplar arası çıkan anlamlı farklılığın rastgele sebeplerden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 4. Capoeira çalışmalarına katılım sayısı değişkenine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

Boyutlar	a) 1-3 katılım (n=78) Medyan (25-75 Persantil)	b) 4-7 katılım (n=27) Medyan (25-75 Persantil)	c) 8-11 katılım (n=12) Medyan (25-75 Persantil)	d) 11 ve katılım (n=18) Medyan (25-75 Persantil)	p	Grup	p	Grup	p
Kişisel Gelişim Boyutu	4,43 (4,00-4,86)	4,00 (3,71-4,57)	4,64 (4,32-4,96)	4,71 (4,43-5,00)	0,02	a-b	0,08	b-c	0,03
						a-c	0,17	b-d	0,01
						a-d	0,04	c-d	0,68
Sosyalleşme Boyutu	4,57 (4,29-4,89)	4,57 (4,29-4,86)	4,71 (4,46-5,00)	4,79 (4,36-5,00)	0,27				
Fiziksel Fayda Boyutu	4,60 (4,40-5,00)	4,80 (4,20-5,00)	4,90 (4,80-5,00)	4,90 (4,60-5,00)	0,06				
Bütünleşme Boyutu	4,75 (4,19-5,00)	5,00 (4,75-5,00)	5,00 (4,81-5,00)	5,00 (4,75-5,00)	0,01	a-b	0,11	b-c	0,26
						a-c	0,02	b-d	0,26
						a-d	0,01	c-d	0,89
Psikolojik Gelişim Boyutu	4,50 (4,00-5,00)	4,25 (4,00-5,00)	4,75 (4,50-5,00)	5,00 (4,63-5,00)	0,02	a-b	0,38	b-c	0,02
						a-c	0,07	b-d	0,02
						a-d	0,03	c-d	0,62
Ahlaki Gelişim Boyutu	4,33 (3,67-5,00)	4,33 (3,67-4,67)	4,50 (4,00-5,00)	4,67 (4,33-5,00)	0,37				
Duygusal Gelişim Boyutu	4,50 (3,88-5,00)	4,50 (4,00-5,00)	5,00 (4,63-5,00)	5,00 (4,50-5,00)	0,01	a-b	0,76	b-c	0,03
						a-c	0,03	b-d	0,02
						a-d	0,01	c-d	0,81

Capoeira çalışmalarına katılım sayısı değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda ve ahlaki gelişim alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p>0,05$), kişisel gelişim, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu ($p<0,05$) saptanmıştır. Anlamlı farklılık bulunan boyutların ikili karşılaştırılmasında kullanılan Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda kişisel gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre 11 ve üzerinde katılım gösteren sporcuların 4-7 kez katılım gösterenlere göre, bütünleşme alt boyutunda ise 11 ve üzerinde tekrar sayısı olan katılımcıların 1-3 kez tekrar sayısı olan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları söylenebilir. Bu bağlamda kişisel gelişim ve bütünleşme gelişim alt boyutlarındaki anlamlı derecelendirme bu gruplar arasındaki farklılıktan kaynaklanmıştır. Buna karşın psikolojik ve duygusal gelişim alt boyutları içerisindeki gruplar arası çıkan anlamlı farklılığın rastgele sebeplerden kaynaklandığı söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya katılan bireylerin Capoeira sporuna katılımlarıyla elde ettikleri sosyal beceri algılarının tüm alt boyutlarda sıra ortalamalarının yüksek puanlarda olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda bu spor dalıyla katılımcıların toplum içerisinde daha fazla yer alabildikleri söylenebilir. Capoeira gibi fiziksel aktivitelerin sosyalleşmeye ve entelektüel yetenekleri geliştirmede etkili olduğu (Ferreira, 2017), bireysellik, saygı ve yaratıcı olmalarını konusunda sporcuları motive ettiği (Vlah ve Križić, (2017) belirtilmektedir. Bu bağlamda bireylerin sportif aktiviteler sayesinde bencillikten kurtulma ve işbirliği bilincinin kuvvetlenmesi ile sorumluluk duygularının gelişmesi ile kendilerine olan öz güvenlerinin tamamlandığı (Bişkin, 2001) söylenebilir. Konu ile ilgili yapılan bazı araştırmalarda sportif etkinliklerin sosyalleşmeye etkisi olduğu belirtilmektedir (Akçalar, 2007; Filiz, 2010; Kelinske, Mayer, Chen, 2001; Ökmen, 2003; Öztürk, 2016/a; Şahan, 2007; Tunçalp, 2011). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insanlar spor sayesinde birçok farklı ortamda, farklı düşünceden ve farklı kültürden insanlarla bir araya gelerek etkileşimde bulunabilmektedirler (Küçük ve Koç, 2003). Bu bakımdan gerek insanların sosyalleşmesinde gerekse kendini ifade edebilmesinde kullanabilecekleri en kolay yollardan bir tanesinin de spor olduğu (Tunçalp, 2011; Öztürk & Abakay, 2014) söylenebilir.

Örneklemdaki katılımcıların ölçeğin tüm alt boyutlarında kadın sporcular ile erkek sporcuların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Dolayısıyla erkek ve kadın sporcuların capoeira ile hissettikleri sosyal bütünlük algı durumlarının birbirine yakın puanlarda olduğu, buna karşın sıra ortalamalarına bakıldığında erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünlük hissettikleri söylenebilir. Literatürde konu ile ilgili araştırmaların bazılarında kadınların erkeklere göre spor aktiviteleri vasıtasıyla sosyalleşme

düzeylerinin yüksek olduğu belirtilmektedir (Abraham, 1998; Aytan, 2010; Şahan, 2007; Theberge, 2000; Yılmaz, 2006). Özdiç (2005) ise yapmış olduğu araştırmada sosyalleşmek için erkeklerin kadınlara göre daha fazla spor aktivitesi yaptıklarını belirtmektedir. Buna karşın sporun hem kadınlarda hem de erkekler de sosyalleşmeye olan etkisinin eşit düzeyde olduğunu belirten araştırma sonuçları da vardır (Tunçalp, 2011). Aytan ve Yılmaz, sportif etkinliklerin cinsiyet ile sosyalleşme arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu, Kaya (2003) ise anlamlı bir ilişkinin olmadığını belirtmektedir.

Yaş değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme ve duygusal gelişim alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı, kişisel gelişim, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Kişisel ve psikolojik gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre 27 yaş ve üzerinde olan katılımcıların 18-22 yaş grubunda olan katılımcılara göre, ahlaki gelişim alt boyutunda bulunan 23-26 yaş grubunda olan katılımcıların 18-22 yaş grubunda olan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları söylenebilir. Bu durum yaş olarak daha olgun olan katılımcıların toplum içerisinde kendisini ifade ettiği diğer insanlarla daha fazla iletişim ve etkileşim içerisinde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın eğitim değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda ve bütünleşme boyutu alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı, kişisel gelişim, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Psikolojik gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre lisansüstü eğitim alan katılımcıların ortaöğretim ve lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılara göre, ahlaki gelişim alt boyutunda ise ilköğretim düzeyinde eğitim alan katılımcıların lisans düzeyinde eğitim alan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları saptanmıştır. Eğitim düzeyi daha fazla olan örneklemdeki katılımcıların psikolojik olarak karşılaşılabileceği olumsuz durumlardan daha rahat bir şekilde üstesinden gelebildikleri, ortaöğretim düzeyinde eğitim alan katılımcıların ahlaki değerlere daha fazla değer verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Capoeira çalışmalarına katılım sayısı değişkenine bağlı olarak ölçeğin sosyalleşme, fiziksel fayda ve ahlaki gelişim alt boyutları ile katılımcıların sosyal bütünleşme algıları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı, kişisel gelişim, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Kişisel gelişim boyutunda sıra ortalamalarına göre 11 ve üzerinde tekrar sayısı olan katılımcıların 4-7 kez tekrar sayısı olan katılımcılara göre, bütünleşme alt boyutunda ise 11 ve üzerinde tekrar sayısı olan katılımcıların 1-3 kez tekrar sayısı olan katılımcılara göre daha fazla sosyal bütünleşmeye vardıkları söylenebilir. Fiziksel aktiviteye katılım bireyin sosyal gelişimini ve sosyal ilişkiler kurabilme yeteneğini olumlu olarak etkiler (Reppucci, 1987). Bu bağlamda spor etkinliklerine sık katılan bireylerin az katılanlara oranla sosyal ilişkiler kurma yönünden daha aktif oldukları ve sportif etkinlikler sayesinde mesleklerinde, okul hayatlarında ve sosyal yaşantılarında aktif ve başarılı oldukları (Öztürk, 2016/b; Öztürk, 2016/c; Kızmaz, 2004; Yılmaz, 2006) söylenebilir.

Sonuç olarak çalışmamızdaki sporcularının yaşları yükseldikçe, capoeira ile daha fazla sosyalleşme fırsatı buldukları söylenebilir. Elde edilen veriler capoeiranın erkek ve kadın sporculardaki sosyalleşme etkisinin benzer olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan sporcuların capoeira ile sosyalleşmelerinin daha fazla olduğu bulunmuştur. Capoeira spor dalının sosyalleşmeye yardımcı olarak sporcularının toplum içerisinde daha fazla yer alabildikleri söylenebilir.

Öneriler

İçerisinde müzik, ritim ve sportif hareketlerin birçok bölümlerini barındıran capoeira spor dalının, sosyalleşme düzeyine olan olumlu katkısından dolayı psikolojik, sosyalleşme sorunu yaşayan çocuklara, gençlere ve yetişkinlere önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Abraham, A. (1998). Geschlecht als strukturdimension sozialer ungleichheit-auch im sport, *In: K. Cachayand I. Hartmann-Tews (Ed.) Sport Und Soziale Ungeichkeit*, Stuttgart: Verlag Staphanie Naglschmid.
- Akçalar, Ö.S. (2007). *Ortopedik engellilerin sosyalleşmesine sporun etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Alpman, C. (2001). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi*. Can Matbaacılık, Ankara.
- Aytan, K.G. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşmelerinde sporun etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bişkin, B. (2001). *Halk oyunlarının üniversite öğrencileri üzerinde psiko-sosyal etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Doğanay, G. (2017). *Dünya'da capoeira'nin doğuşu ve yayılışı*. <http://www.capoeira.org.tr/capoeira.php?numara=888>. Erişim Tarihi: 01.12.2017
- Erkal, M.E. (2006). *Sosyoloji (Toplum Bilimi)*. İstanbul: Der Yayınları
- Ferreira, G.S. (2017). A prática da capoeira e o desenvolvimento das habilidades emocionais. *Olive – Rev Eletron Olive*, 2(1); 8–26.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde spora katılımın değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3);192–203.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kaya, S. (2003). *Yetiştirme yurtlarında kalan gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimi ve etkinliklerin sosyalleşmeye etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kelinske, B., Mayer, B.W. & Chen, K.L. (2001). Perceived benefits from participation in sports: a gender study. *Women in Management Review*, 16(2);75–84.
- Kızmaz, M. (2004). *Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların kişilik özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Küçük, V. & Koç, H. (2003). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi BESYO Sosyal Bilimler Dergisi*, 9: 211.
- Ökmen, Ş.A. (2003). *Okullarda beden eğitimi ve sporun öğrencilerin toplumsallaşmasındaki rolü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Ölmez, E. (2010). *Görme engelli bireylerin sosyalleşme sürecine sporun etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdiñç, Ö. (2005). Çukurova üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *Sportmetre Dergisi*, 3(2): 77–84.
- Özgüven, M. (1996). *Toplum Bilimlerine Giriş*. Bursa: Ekin Kitapevi.
- Öztürk, H. & Abakay U. (2014). Research of attitudes of the students studying in schools of physical education and sport toward disabled kids. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 16(3): 66–68.
- Öztürk, H. (2016-A). Recreation habits of the students staying at residence. *The Online Journal of Recreation and Sport*, 5(1): 25–33.
- Öztürk, H. (2016-B). The role of sports in kindergarten teachers' recreational habits. *Educational Research and Reviews*, 11(3):113–119.
- Öztürk, H. (2016-C). The analysis of the participation motivation in leisure time activities of university students doing badminton sport. *Niğde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 10(1): 89–99.
- Reppucci, N.D. (1987). Prevention and ecology: teenage pregnancy, child sexual abuse, and organized youth sports. *American Journal of Community Psychology*, 15: 1–22.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Theberge, N. (2000). *Gender and Sport* In: J. Coakley and E. Dunning (Ed.) Handbook of Sport Studies. London: Sage.
- Tunçalp, Ö. (2011). *Seçilmiş ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde beden eğitimi ve spor aktivitelerinin rolü ve önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Vlah, N. & Križić, K. (2017). *Coaches' perceptions of the benefits and bhallenges in improving capoeira training*. The 9th International Conference of the faculty of education and rehabilitation Sciences University of Zagreb 17–19 May, Croatia, Zagreb. [Http://Bib.İrb.Hr/Prikazi-Rad?Rad=877348](http://Bib.İrb.Hr/Prikazi-Rad?Rad=877348) Erişim Tarihi: 14.07.2017.
- Yetim, A. A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. Yayılcık Matbaası. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 137.

- Yılmaz, B. (2006). *Doğa Sporlarına Katılımın Sosyal Bütünleşmeye Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, B., Karlı, Ü. & Yetim, A. A. (2006). Sporda sosyal bütünleşme ölçeği (SSBÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(4): 3–10. [Http://Dergipark.Gov.Tr/Download/Article-File/290334](http://Dergipark.Gov.Tr/Download/Article-File/290334) Erişim Tarihi: 20.09.2017.

CITATION OF THIS ARTICLE

Hacicaferoğlu, S., Hacicaferoğlu, B., Kayhan, R.F. & Doğanay, G. (2017). Examining the Effect of Capoeira on Socialization in Terms of Some Variables. [Capoeira'nın Sosyalleşmeye Etkisinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi]. *Int J Sport Exer & Train Sci*, 3 (4), 206-213. DOI:10.18826/useeabd.331045